

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Sutelktinio finansavimo platformų operatorių veiklos apžvalga

2020 m.

2020 m.

Ši apžvalga apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių sutelktinio finansavimo platformų operatorių veiklą 2020 m., visi lentelėse ir grafikuose pateikti duomenys yra 2020 m., jei nenurodyta kitaip.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko ir sutelktinio finansavimo platformų operatorių duomenys.

Analizę parengė Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros tarnyba.

Pasiteirauti: Tomas Petronis, Investicinių paslaugų ir bendrovių priežiūros skyriaus vyresnysis specialistas
tel. +370 691 17 745,

el. p. tpetronis@lb.lt

Turinys

SANTRAUKA.....	5
SUTELKTINIO FINANSAVIMO PLATFORMŲ OPERATORIAI.....	6
SFPO VEIKLOS APŽVALGA.....	8

Santrumpos

SFĮ	Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymas
SFP	sutelktinio finansavimo platforma
SFPO	sutelktinio finansavimo platformų operatorius
NT	nekilnojamas turtas
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
VP	vertybiniai popieriai

SANTRAUKA

Lietuvoje veikiančių sutelktinio finansavimo platformų operatorių veiklai 2020 m. būdingos šios tendencijos:

- 1) nepaisant COVID-19 pandemijos, SFP rinka ir toliau plėtėsi – augo aktyviai veikiančių SFPO skaičius, smarkiai didėjo tiek finansuojamų projektų skaičius, tiek ir suteikiamas finansavimas. 2020 m. aktyviai veikiančių platformų padidėjo 2 vnt., finansuota suma padidėjo 141 proc. ir sudarė 39,6 mln. Eur;
- 2) SFPO rinkoje pradėjo veikti naujas rinkos dalyvis – EstateGuru Lietuva, UAB, kuris per 2020 m. trečiąjį ir ketvirtąjį ketvirčius padėjo finansuoti projektų už daugiau kaip 10 mln. Eur (25 % visos rinkos);
- 2) NT ir verslo finansavimo srityse užfiksuota padidėjusių pradelstų mokėjimų (daugiau kaip 90 d. pradelsta 110 % daugiau mokėjimų nei 2019 m.);
- 3) gerokai padidėjo sudarytų sandorių skaičius (vienas asmuo gali sudaryti kelis sandorius per skirtingas platformas, todėl sandorių skaičius nėra lygus unikalių investuotojų skaičiui). Sudarytų sandorių skaičius padidėjo 77 proc. ir sudarė 155 tūkst. vnt.;
- 4) SFPO tampa vis aktyvesniais nacionalinių plėtros įstaigų partneriais, per SFPO platformas buvo teikiama parama verslui pagal pagalbos verslui programą „Avietė“;
- 5) paskelbtų projektų skaičius SFO auga nuo jų veiklos pradžios. Per visą veiklos laikotarpį paskelbtų projektų skaičius sudarė 1 098 vnt., iš jų 650 vnt. buvo paskelbti per 2020 m. ir tai yra 84,6 proc. daugiau nei 2019 m. (2019 m. – 352, 2018 m. – 74, 2017 m. – 22). Ši tendencija rodo, kad sutelktinis finansavimas tampa vis dažniau naudojama verslo finansavimo alternatyva.

SUTELKTNIO FINANSAVIMO PLATFORMŲ OPERATORIAI

2016 m. lapkričio mėn. įsigaliojus Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymui, Lietuvoje pradėjo steigti pirmieji SFPO. SFĮ suteikė teisę Lietuvos bankui licencijuoti ir prižiūrėti šias platformas. SFĮ sukūrė aiškia sutelktinio finansavimo paslaugų teikimo teisinę aplinką. Pagal SFĮ Lietuvos bankas:

1. suteikia įmonėms leidimą teikti SFPO paslaugas;
2. stebi ir analizuoja jų veiklą;
3. atlieka planinius, tikslinius, teminius patikrinimus;
4. nagrinėja jų klientų skundus;
5. esant poreikiui, taiko operatoriams poveikio priemones.

Minėtos reguliavimo ir priežiūros priemonės yra skirtos investavimo, pasinaudojant sutelktinio finansavimo institutu, rizikoms sumažinti.

Pagrindinės SFĮ įtvirtintos sąvokos

Sutelktinis finansavimas – finansavimo būdas, kai specialioje platformoje viešai paskelbtą projektą savo lėšomis finansuoja su tuo projektu nesusiję finansuotojai arba kai per SFP finansuotojai įsigyja parduodamas kreditoriaus reikalavimo teises.

SFP – SFPO administruojama informacinė sistema, kurią naudojant vykdomas sutelktinis finansavimas.

SFPO – juridinis asmuo, administruojantis SFP. Kitose valstybėse narėse įsteigtas investicinių paslaugų teikėjas, jeigu investicinių paslaugų teikėjo licencija suteikia teisę teikti investicines paslaugas, gali neturėti juridinio asmens statuso.

Sutelktinio finansavimo sandoris (toliau – finansavimo sandoris) – finansuotojo ir projekto savininko sudarytas sandoris, kuriuo finansuotojas suteikia ar įsipareigoja suteikti projekto savininkui sutelktinio finansavimo lėšas paskolos ar kita pinigine forma arba įsigyjant projekto savininko išleistas finansines priemones, o projekto savininkas išleidžia finansines priemones ir (arba) įsipareigoja grąžinti iš finansuotojo gautas lėšas.

Projektas – verslo, profesinėms, mokslo, tiriamosioms ir kitoms reikmėms, išskyrus vartojimą, tenkinti parengtas ir SFP paskelbtas projektas, kuriam įgyvendinti projekto savininkas siekia pritraukti sutelktinio finansavimo lėšų.

Pagrindiniai SFPO ir SFP veiklos reikalavimai

SFPO privalo sąžiningai, rūpestingai, teisingai ir profesionaliai veikti geriausiomis finansuotojui ir projekto savininkui sąlygomis ir jų interesais. Taip pat turėti ir naudoti SFPO veiklai reikalingas patikimas priemones ir procedūras.

Kiti reikalavimai:

- 1) SFPO privalo įvertinti, ar konkreti finansavimo sandorio rūšis yra priimtina investuotojui.
- 2) SFPO turi patvirtinti informacinį dokumentą, kuriame turi būti nurodyta pagrindinė informacija investuotojams.
- 3) SFPO, įrašytas į Viešąjį sutelktinio finansavimo platformų operatorių sąrašą, privalo turėti nuolatinę buveinę Lietuvos Respublikoje.

Apibendrinant galima teigti, kad SFĮ yra pagrindinis SFPO veiklą reglamentuojantis teisės aktas, jame nustatytos SFPO veiklos sąlygos bei reikalavimai ir sutelktinio finansavimo tvarka Lietuvoje, privalomos atskleisti informacijos apimtis, įrašymo į Viešąjį sutelktinio finansavimo platformų operatorių sąrašą ir

išbraukimo iš jo tvarka bei SFPO veiklos priežiūros tvarka. Sutelktinis finansavimas skirtas lėšoms verslo projektams pritraukti paskolų arba VP forma. Kiekvienam verslo projektui, kuriam norima gauti finansavimą per SFPO, turi būti parengtas finansuojamo projekto planas. Surinktos lėšos negali būti naudojamos asmeninio vartojimo tikslais. Pabrėžtina, kad sutelktiniu finansavimu nelaikoma veikla, skirta labdarai ir (ar) paramai gauti.

Be to, SFPO veiklą reglamentuoja ir [Lietuvos banko nutarimai](#).

Rizikos investuojant į nereguliuojamas platformas

Investavimas į nereguliuojamas SFP investuotojams kelia šias papildomas ir reikšmingas rizikas:

1. Nevienodos SFPO taikomos taisyklės. Esant nevienodoms taisyklėms, kai kurie SFPO gali nevertinti reikšmingų projektų savininkų savybių (kreditingumo ar patikimumo), suteikti galimybę investuoti investuotojams prieš tai nesupažindinę jų su galimomis rizikomis. Taisyklių nebuvimas leidžia kurtis skirtingiems SFPO modeliams ir formuoti skirtingoms veiklos praktikoms, nebūtinai atitinkančioms geriausių investuotojų interesus.
2. Priežiūros nebuvimas. Investuotojai susiduria su rizika, kad SFPO veikla nėra prižiūrima. Tokia veikla gali būti orientuota ne į atstovavimą investuotojo interesams, o į siekį finansuoti kuo daugiau verslo paskolų ar subjektų. Priežiūros nebuvimas reiškia, kad investuotojo interesai nėra ginami priežiūros institucijos.
3. Sudėtingas skundų ir ginčų sprendimo procesas. Investuojant į nereguliuojamas platformas prarandama galimybė kreiptis į priežiūros institucijas dėl ginčo sprendimo neteisminiu būdu. Teikiant skundą nereguliuojamam SFPO, skundo sprendimas gali būti ilgas ir sudėtingas, o kai kuriais atvejais įmanomas tik teisiniu būdu.

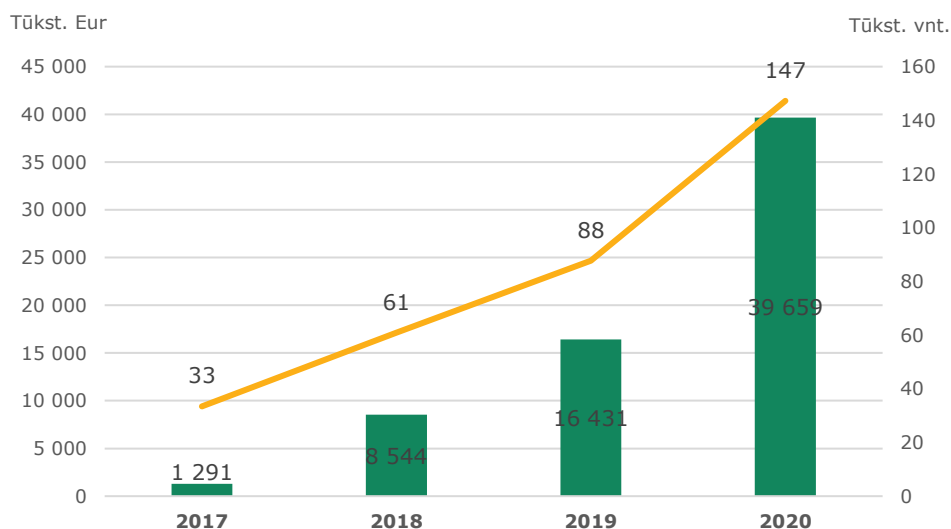
Europos sutelktinio finansavimo reguliavimas

2021 m. lapkričio 10 d. įsigalios Sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjų reglamentas (ES) Nr. 2020/1503 (toliau – Reglamentas), kuris nustatys bendrą sutelktinio finansavimo teisinį reguliavimą visoje ES. Pagal Reglamentą sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjai yra licencijuojami subjektai, kurių pagrindinė veiklos paskirtis – tarpininkauti tarp projektų savininkų ir finansuotojų. Sutelktinis finansavimas pagal Reglamentą skirtas tik verslo reikmėms tenkinti, tad į jo taikymo sritį nepatenka vartojimo paskolos, labdara ar kitoks finansiniu atlygiu nepagrįstas finansavimas. Sutelktinis finansavimas skirtas vidutiniams ir mažiems verslo subjektams, todėl pagal Reglamentą yra ribojamas projekto (arba vieno savininko projekto per metus) dydis, t. y. pagal Reglamentą šis dydis negali viršyti 5 mln. Eur. Pažymėtina, kad Reglamente nustatyti sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjų veiklos principai ir esminiai reikalavimai labai panašūs į SFĮ nustatytuosius, išskyrus kelias didesnes naujoves, t. y. Reglamente įteisinama individualaus paskolų portfelio valdymo (vadinamojo autoskolimo) veikla ir finansuotojų teisių apsaugai skirtas persigalvojimo laikotarpis, nustatomas draudimas sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjams ar su jais susijusiems asmenims skelbti savo administruojamose platformose projektus, nustatomi kvalifikacijos ir patirties reikalavimai sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjo vadovams, nustatomos naujos finansuotojų kategorijos (turintys patirties ir jos neturintys finansuotojai) ir kt.

SFPO VEIKLOS APŽVALGA

2020 m. gruodžio 31 d. duomenimis, į SFPO sąrašą buvo įrašyti 15 SFPO, iš jų aktyviai veiklą vykdė 8, kiti 7 veiklos dar nebuvo pradėję vykdyti. Šeši SFPO padėjo finansuoti projektus, susijusius su NT verslo finansavimu, o per kitus SFPO buvo finansuojami kiti mažesni verslo projektai, refinansuojamos verslo paskolos ir pritraukiamos apyvartinės lėšos. Pažymėtina, kad sutelktinio finansavimo rinkoje dominavo finansavimas paskolomis, o VP kol kas išleido tik viena įmonė (2018 m.).

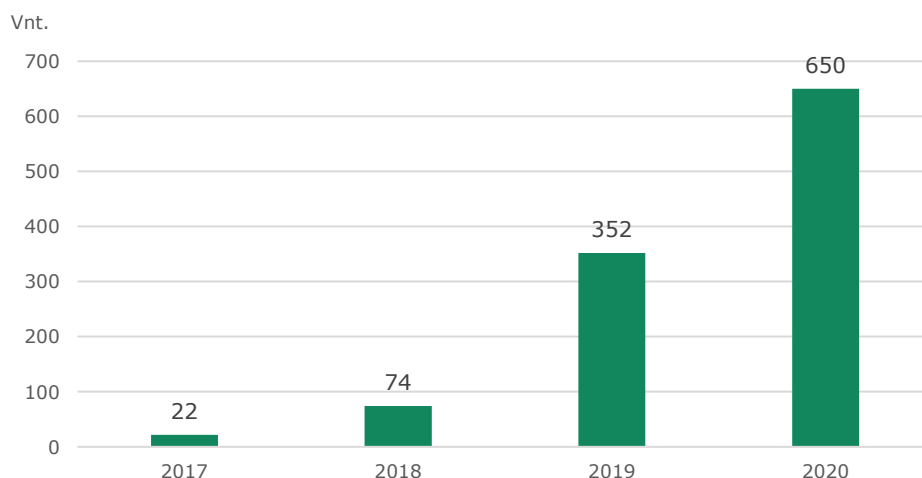
1 pav. SFP finansuotos sumos ir investuotojų pokyčio tendencijos

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Iš 1 pav. matyti, kaip kito finansuotos sumos ir sudarytų sandorių skaičius nuo SFĮ įsigaliojimo 2016 m. pabaigoje. Per 2020 m. finansuota 39,6 mln. Eur vertės projektų, šiam finansavimui pasiekti buvo sudaryti net 155 tūkst. sandorių. Palyginti su 2019 m., finansuota suma padidėjo net 141 proc., arba 23,23 mln. Eur, o sudarytų sandorių skaičius padidėjo 77 proc., arba 67,5 tūkst. vnt.

2 pav. Finansuotų projektų skaičius

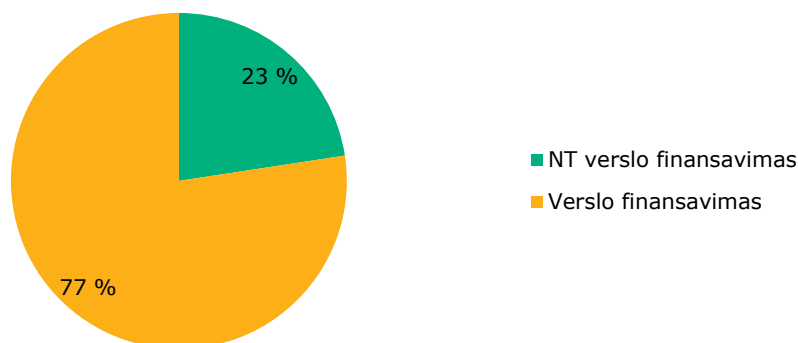

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Iš 2 pav. matyti, kad SFP paskelbtų projektų skaičius didėjo visą laikotarpį. Per visą laikotarpį (nuo 2017 iki 2020 m.) paskelbta 1 098 vnt. SFP projektų. Nuo 2017 m. paskelbtų SFP projektų skaičius padidėjo beveik 30 kartų. Vertinant 2020 m., per SFPO finansuota 650 projektų (84,6 % daugiau nei 2019 m.). Daugumą projektų sudarė finansuojamos verslo paskolos ir apyvartinių lėšų poreikis (76 %, arba 493 vnt.), o mažesnę (24 %, arba 157 vnt.) – projektai, susiję su NT verslo finansavimu (žr. 3 pav.).

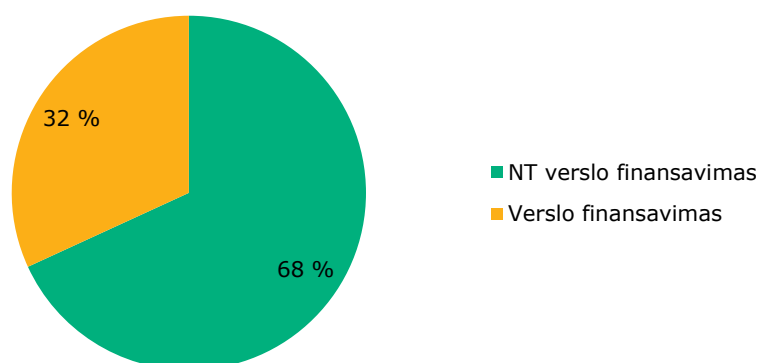
3 pav. Finansuotų projektų pasiskirstymas pagal rūšį ir skaičių

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Atvirkščias vaizdas matomas, kai palyginami finansavimo tipai pagal finansuotą sumą. Iš 4 pav. matyti, kad su NT verslo finansavimu susijusių projektų finansuota suma yra daugiau kaip dvigubai didesnė (sudarė 27 mln. Eur, arba 68 %), nei verslo finansavimu finansuota suma (sudarė 12,6 mln. Eur, arba 32 %). Tai galima paaiškinti tuo, kad NT verslo finansavimo projektai paprastai yra didesni ir reikalauja gerokai didesnio finansavimo. Nors NT verslo finansavimo projektai galimai yra saugesnė alternatyva investuotojui (kaip garantija naudojama pirminė hipoteka), tačiau šie projektai duoda mažesnes vidutines palūkanas. Investicijos į verslo finansavimo projektus yra rizikingesnės, tačiau ir potencialiai pelningesnės investicijos smulkiesiems investuotojams.

4 pav. Finansuotų projektų pasiskirstymas pagal rūšį ir finansuotą sumą

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. finansuotų projektų vertė siekia 39,6 mln. Eur. Paskolos suteiktos naudojantis 8 aktyviai veikiančiomis platformomis: UAB „Finansų bitė verslui“, UAB Nordstreet, UAB „Bendras finansavimas“, UAB „Trečia diena“, UAB „Profitus“, EstateGuru Lietuva, UAB, UAB Inrento ir UAB HEAVY FINANCE. Daugiausia lėšų

(10,14 mln. Eur) paskolinta per EstateGuru Lietuva, UAB, valdomą platformą, padedančią rinkti finansavimą NT verslo projektams. Mažiausiai paskolinta per UAB Inrento platformą (70 tūkst. Eur). Reikia atkreipti dėmesį, kad pastaroji įmonė aktyvią veiklą pradėjo tik 2020 m. ketvirtąjį ketvirtį. Ši įmonė paskelbė tik vieną projektą, susijusį su NT verslo finansavimu. 2020 m. gruodžio 31 d. duomenimis, daugiausia finansavimo sandorių (66,9 tūkst.) sudaryta per UAB „Finansų bitė verslui“, antroje vietoje – EstateGuru Lietuva, UAB (60,8 tūkst.), o trečioje – UAB „Profitus“ (7,75 tūkst.). Atkreiptinas dėmesys, kad UAB „Procentas“ iki 2020 m. rugpjūčio mėn. valdė Heavy Finance platformą. Po 2020 m. rugpjūčio mėn. Heavy Finance platformą perėmė valdyti bendrovė UAB HEAVY FINANCE.

1 lentelė. SFPO duomenys

SFPO	2018 m.		2019 m.		2020 m.	
	finansuota, Eur	sandoriai, vnt.	finansuota, Eur	sandoriai, vnt.	finansuota, Eur	sandoriai, vnt.
UAB „Finansų bitė verslui“ (Finbee verslui)	2 840 400	58 815	3 164 200	74 483	4 698 925	66 946
UAB „Trečia diena“ (Röntgen)	3 300 000	117	2 069 000	92	5 856 000	943
UAB „Nordstreet“	851 670	531	3 052 580	2 101	6 384 920	5 657
UAB „Bendras finansavimas“ (Savy)	56 293	1 106	352 500	1 767	368 000	7 747
UAB „Profitus“	1 496 100	343	7 684 975	2 194	10 029 680	10 493
EstateGuru Lietuva, UAB	0	0	0	0	10 137 980	60 851
UAB Inrento	0	0	0	0	70 400	15
UAB HEAVY FINANCE	0	0	0	0	2 113 583	2 622
UAB „ANDRUM Fund“	0	0	0	0	0	0
UAB „Oz Finance“	0	0	0	0	0	0
8 Stars, UAB						
UAB „PROCENTAS“	0	0	0	0	0	0
UAB „Crowdison“	0	0	0	0	0	0
UAB „BOURGEOIS BOHEME FINTECH“	0	0	0	0	0	0
UAB FMĮ „Myriad capital“	0	0	0	0	0	0
Iš viso	8 544 463	60 912	16 323 255	80 545	39 659 488	155 274

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Toliau apžvalgoje vertinami tik aktyviai veikiantys SFPO.

2 lentelė. Vidutinės investuotos sumos

SFPO	Vidutinė vieno sandorio vertė, Eur		
	2018 m.	2019 m.	2020 m.
UAB „Finansų bitė verslui“ (Finbee verslui)	48	42	70
UAB „Trečia diena“ (Röntgen)	28 205	22 247	6 210
UAB „Nordstreet“	1 604	1 047	1 129
UAB „Bendras finansavimas“(Savy)	51	199	48
UAB „Profitus“	4 362	1 977	956
EstateGuru Lietuva, UAB	0	0	167

SFPO	Vidutinė vieno sandorio vertė, Eur		
	2018 m.	2019 m.	2020 m.
UAB Inrento	0	0	4 693
UAB HEAVY FINANCE	0	0	806
Iš viso	6 854	5 103	1 760

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. gruodžio 31 d. vidutinė vieno sandorio vertė sumažėjo apie 65 proc. ir sudarė 1 760 Eur (žr. 2 lentelę). Tai galima paaiškinti faktu, kad 2020 m. per SFPO finansuota daugiau nedidelių projektų bei padidėjusiu investuotojų skaičiumi. Palyginti su 2019 m., daugiausia mažėjo UAB „Bendras finansavimas“ (Savy) sudarytų sandorių vidutinė vertė – ji sumažėjo 76 proc. ir sudarė 48 Eur. 2020 m. dviejų SFPO platformose sudaromų sandorių vidutinė vertė didėjo: labiausiai, t. y. 66,6 proc., išaugo UAB „Finansų bitė verslui“ sandorių vidutinė vertė, o UAB „Nordstreet“ vidutinė vieno sandorio vertė augo vidutiniškai 8 proc.

Analizuojant vidutines vieno sandorio vertes, galima teigti, kad investuotojai pinigus didesnėmis sumomis yra linkę skolinti projektams, susijusiems su NT vystymu, o investavimui į verslo paskolas, apyvartines lėšas, verslo plėtrą, paskolų refinansavimą jie yra linkę skirti mažesnes sumas.

Per SFP pritraukti lėšų NT verslo finansavimo projektams 2020 m. užtruko vidutiniškai 10 dienų, verslo finansavimui surinkti – vidutiniškai 5 dienas.

Išanalizavus 2020 m. SFP veiklą, galima teigti, kad didžiausios vidutinės metinės palūkanos yra mokamos už projektus, susijusius su verslo finansavimu (vidutiniškai 13,2 %), o projektai, susiję su NT verslo finansavimu, investuotojams vidutiniškai generavo 9,42 proc. palūkanas.

3 lentelė. SFP skelbiamų projektų pradelsti mokėjimai

SFPO	2020 m.						Paskolų dalis, 2020 m. garantuota įkeistu turto, proc.
	ilgiau kaip 30 d., bet ne ilgiau nei 60 d.		ilgiau kaip 60 d., bet ne ilgiau nei 90 d.		ilgiau kaip 90 d.		
	suma	projektų skaičius	suma	projektų skaičius	suma	projektų skaičius	
UAB „Finansų bitė verslui“ (Finbee verslui)	5 704	8	11 794	7	349 895	87	100
UAB „Trečia diena“ (Röntgen)	0	0	0	0	0	0	100
UAB „Nordstreet“	74 171	15	6 733	3	0	0	100
UAB „Bendras finansavimas“ (Savy)	0	0	0	0	0	0	100
UAB „Profitus“	0	0	9 326	1	128 150	1	100
EstateGuru Lietuva, UAB	0	0	0	0	0	0	100
UAB Inrento	0	0	0	0	0	0	100
UAB HEAVY FINANCE	0	0	0	0	0	0	100
Iš viso	79 875	23	27 853	11	478 045	88	-

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. pabaigoje mokėjimus finansuotojams buvo pradelę projektų savininkai, lėšas pritraukę per UAB „Finansų bitė verslui“, UAB „Nordstreet“ ir UAB „Profitus“. Ilgiau kaip 30 d., bet ne ilgiau nei 60 d. projektų savininkų pradelsti mokėjimai užfiksuoti UAB „Finansų bitė verslui“ ir UAB „Nordstreet“ platformose (atitinkamai 5 704 ir 74 171 Eur). Ilgiau kaip 60 d., bet ne ilgiau nei 90 d. pradelsti mokėjimai užfiksuoti UAB „Finansų bitė verslui“ (pradelsta mokėjimo suma 11 794 Eur), UAB „Nordstreet“ (pradelsta mokėjimo suma 6

733 Eur) ir UAB „Profitus“ (pradelsta mokėjimo suma 9 326 Eur). Ilgiau kaip 90 d. pradelsti mokėjimai užfiksuoti UAB „Finansų bitė verslui“ ir UAB „Profitus“ platformose (atitinkamai 349 895 ir 128 150 Eur). Visi šie projektai buvo susiję su verslo finansavimu ir NT plėtra. Palyginti su 2019 m., ilgesni nei 90 d. pradelsti mokėjimai padidėjo net 110 proc. Padidėjęs projektų, už kuriuos vėluojama sumokėti, skaičius gali būti siejamas su 2020 m. COVID-19 pandemija ir jos sukeltais ekonominiais padariniais (ekonomikos nuosmikiu, išaugusiu nedarbu, stabdomais NT projektais, neužtikrintumu rinkose). Analizuojant per SFP investuojančių įmonių garantijas, matyti, kad visi SFP naudojančių projektų savininkai jas suteikia įkeisdami turta.